

Prædiken til 1. søndag efter helligtrekonger

Mark. 10, 13-16

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Markus: De bar nogle små børn til Jesus, for at han skulle røre ved dem; disciplene truede ad dem, men da Jesus så det, blev han vred og sagde til dem: »Lad de små børn komme til mig, det må I ikke hindre dem i, for Guds rige er deres. Sandelig siger jeg jer: Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det.« Og han tog dem i favn og lagde hænderne på dem og velsignede dem. Markusevangeliet 10,13-16

I 1944 blev Pippi Langstrømpe født. Hun var en opsigtsvækkende pige og slet ikke som andre børn dengang: Hun var i den grad selvstændig, uden autoritetstro, ja, legede kispus med autoriteterne – og fulgte i det hele taget sin helt egen fornemmelse for rigtigt og forkert. I forhold til de velopdragne nabo-børn, Tommy og Annika, er det helt tydeligt, at Pippi ikke kender de mere almindelige opfattelser af, hvordan man gebærder sig; og når de og andre gør hende opmærksom på de herskende normer, anerkender hun dem simpelthen ikke, normerne, men følger helt sin egen vej.

Pippi var revolutionær; hun vendte op og ned på, hvordan børn kunne være. Som hun sov med fødderne på puden og hovedet nede i fodenden under dynen, repræsenterer Pippi simpelthen den omvendte verden.

Det gør hun ikke på samme opsigtsvækkende måde længere. For i dag minder mange børn om Pippi – måske knap så charmerende, men den manglende autoritetstro, de lidt løsere normer og sansen for at følge sin egen vej tidligt i livet er den samme. Derfor er Pippi ikke længere en revolutionær type; hendes omvendte verden er blevet mere almindelig. Hun er udbredt og almindelig og på den måde ikke helt så opsigtsvækkende som tidligere.

Og det kunne man så holde en lang og sur prædiken om: At børn i dag slet ikke er, som børn var, dengang farmor var dreng. Dengang var det kun degnens og præstens børn, der ikke altid gjorde, som de skulle. Det er det vist nok stadigvæk, men vi andre derimod, vi kunne sidde pænt, spise op, holde mund, når de voksne talte og sige tak og be' om (eller mener du, at vi kunne bede Fader-vor?) og alle de andre rigtige ting.

Men det holder ikke med den sure prædiken – desværre! For børn var såmænd hverken

værre eller bedre før i tiden, tror jeg. De var børn. Forskellen er nok snarere, at vi har ændret syn på, hvad der er vigtigt og rigtigt i et børneliv: vi accepterer i dag, at børn udtrykker sig tydeligt, udfolder sig og selv er med til at bestemme i deres liv. Vi ikke alene accepterer det, vi forventer det og opmuntrer til det – også selvom det af og til løber fra os og bliver for meget. Pippi og hendes omvendte verden var en sten på vejen mod dette syn på børn.

En anden sten – et endnu vigtigere trin - på vejen mod at opfatte børn som mennesker og behandle dem som sådan - var Jesu ord om, at de små børn skulle komme til ham, at Guds rige er deres, og at Guds rige skal modtages, som et lille børn gør. Det er *også* den omvendte verden. Når disciplene truer ad dem, der kommer til Jesus med børnene, var det helt naturligt på det tidspunkt: Børn skulle måske ses af og til – måske ikke engang det, i al fald ikke høres, og da slet ikke når frelseren var i nærheden. På det punkt er disciplene helt i takt med deres tid.

Derfor er det også nærmest en revolution i synet på børn, Jesus indvarsler, da han ser børnene og tager imod dem. Og selvom det måske ikke er tekstens kerne – synet på børn – skal man ikke overse, at Jesus også her bidrager til en samfundsudvikling i retning af det mere humane. Som han gør det i ordene om at vende den anden kind til, ordene om at elske fjenden, ordene om at det gælder om at sætte sit liv til, at de første skal blive de sidste og de sidste de første, lignelsen om den fortabte søn og om den barmhjertige samaritaner. Disse ord og fortællinger er også den omvendte verden.

I Jesu forkyndelse - i hans ord og fortællinger og hans liv – er der det, man af og til kalder en omvurdering af værdierne. Jesus vender med andre ord ofte tingene på hovedet: Som netop når faderen tager imod den søn, der lige har ødslet alting op; eller som når han siger til disciplene, at det ikke gælder om at redde sit liv men om at sætte det til for andre; eller når han opfordrer til at vende den anden kind til i stedet for at slå videre; eller når han fortæller sine jødiske tilhørere om samaritaneren, der hjalp den nødstedte – samaritanerne var for jøderne et urent folk uden Guds yndest. Og som her, hvor Guds rige er børnenes. Hvor Guds rige ikke er noget, man skal gøre sig fortjent til, men er noget, man skal tage imod. Værdierne, det det kommer an på, er vendt på hovedet, omvurderet. Det er den omvendte verden.

Og selv om vi langt fra altid kan leve op til disse ord, så giver de en fornemmelse af, at det måske ikke altid er vores verden, der vender rigtigt. Måske er det den omvendte verden, der vender rigtigt.

På samme måde som der er noget i Pippis omvendte verden, der vender helt rigtigt. Noget, der gør Tommy og Annikas verden større og bedre: Som når alt det skidt og møg, som folk har smidt i naturen, bliver spændende muligheder for ting-finderne, som Pippi udnævner dem til; eller som når et ellers dødkedeligt kaffeselskab med byens fruer lives op af Pippi, der ikke aner noget som helst om at skjule sin sult eller tale om ingenting; eller hendes forsvar for den dreng, der er alles Prügelknabe, hvor ingen tilsyneladende har fået den tanke, at

dét kunne være anderledes. Hendes fantasi, hendes frygtløshed, foruden hendes manglende evne til at skjule sin sårbarhed og længsel efter den døde mor og faderen, der er sørøverkaptajn på langfart.

Alt det, som for Tommy og Annika på mange måder er den omvendte verden i forhold til det, de har lært. Det gør deres verden større – også på trods af den klassiske indvending: At det jo ikke går at gøre som Pippi! Eller tænk hvis alle var som Pippi sådan konkret: ikke gik i skole, holdt hest i stuen og gjorde grin med ordensmagten – alting ville jo falde fra hinanden.

Ja, ligesom alting ville falde fra hinanden og samfundet simpelthen ikke bestå, hvis alle bare lader nåde gå for ret som faderen til den fortabte søn; eller hvis alting skal tilhøre børnene; eller hvis alle altid bare vender den anden kind til, er der så ikke nogen, der vil udnytte det? Af og til må man jo gengælde. Om ikke andet må samfundet straffe. Og gælder det da ikke, at den største nogle gange er den største, fordi det er fortjent, fordi han eller hun har knoklet for det? Skal den mindste nu bare kunne nasse på det; af og til bør det vel gå efter indsats og fortjeneste! Ellers er det jo den omvendte verden!

Ja, det er det. Og vi kan ikke indrette den omvendte verden. Vi kan ikke leve i den omvendte verden. Men vi kan måske heller ikke leve uden. Den rigtige verden – den, der vender rigtigt, virkelighedens verden, som man siger – ville skrumpede ind, forkrøble, blive umenneskelig uden den omvendte verden.

Ligesom Tommys og Annikas verden ville gå til i mangel, i ensretning og pænhed uden

Redaktion
Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
Egevej 4
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

Pippi. På samme måde går den rigtige verden, vores verden, til, hvis ikke den omvendte verden får lov at være en del af vores verden: Hvis ikke nogen vender den anden kind til, bliver kampen uden ende; hvis ikke nogen træder (går) den fortabte i møde – også selvom han selv ødslede alting væk – bliver livet nådesløst; hvis ikke den mindste og måske mest sårbare også er den største, ender livet i alles kamp mod alle, i kampen for at være først og størst.

Jesus kalder også den omvendte verden for Guds rige. Og i modsætning til andre riger og lande skal Guds rige ikke indtages eller erobres. Det skal modtages. ”Den, der ikke modtager Guds rige ligesom et lille barn, kommer slet ikke ind i det”. Det er til gengæld lettere sagt end gjort. For i vores verden, i den virkelige verden, gælder det som regel, at man skal gøre noget for at modtage noget. Først yde, så nyde, som man siger.

Jeg tror, det sidder dybt i os, at der må der være noget, vi skal gøre, for at vi ligesom har gjort os gode nok til Guds kærlighed. Den kan da ikke bare sådan komme til enhver – hvor ender vi så henne? Ja, måske ender vi her, hvor vi er, i kirken. Her, hvor den virkelige verden mødes med den omvendte verden. Her, hvor vi ikke skal andet end at tage imod. Her, hvor Guds rige møder os: Hvor Gud kommer os i møde, som faderen kom den fortabte søn i møde; her, hvor det ikke går efter fortjeneste, men meget bedre; hvor det ikke gælder om at have den største tro eller sikre religiøse meninger eller vaner. Her, hvor vi blot skal tage imod. Og måske vi kan gå ud i den virkelige verden og medbringe lidt fra den omvendte

verden. Som Tommy og Annika tog lidt fra Pippis verden med hjem. Og som de, der bar nogle små børn til Jesus, bar dem hjem igen – berørte, fordi han også tog dem i favn og velsignede dem.

Amen

Kristian Bøcker
Jelling

Salmer:
752, 447, 449, 309, 365, 2